Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 9 (264) | ГОД VII | БЕЛАСТОК 4 САКАВІКА 1962 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

У СУВЯЗІ З 8 САКАВІКОМ — МІЖНАРОДНЫМ СВЯТАМ ЖАНЧЫН — УСІМ ЖАНЧЫНАМ ШЛЕМ САМЫЯ ЦЁПЛЫЯ ПРЫВІТАННІ І ПАЖАДАННІ ПОСПЕХАЎ У ПРАЦЫ І ЖЫЦЦІ.

ГП БГКТ

Рэдакцыя «НІВЫ»

ДАРАГІЯ ЧЫТАЧЫ!

4 сакавіка мінае роўна 6 год ад таго дня, калі ўгледзеў дзённае святло першы нумар «Нівы». Вы думаеце, што зараз пачнем хваліцца: толькі то, маўляў, і толькі мы зрабілі, толькі то і толькі атрымалі лістаў, т го то і таго мы дабіліся, такія то і такія перад намі заданні. Не, гэтым разам рабіць гэтага не будзем (хоць і не грэх аб гэтым пры такой аказіі сказаць). Не будзем таксама біцца ў грудзі, што, маўляў, тое ўпусцілі, таго не даглядзелі (хоць і такія моманты ў нашай працы, несумненна, знайшліся б). Сёння, выкарыстоўваючы зручную нагоду, хочам звярнуцца з просьбай да Вас, Дарагі Чытачы, каб Вы сказалі аб нас сваё слова. Яно нам найдаражэйшае, да яго мы найбольш прыслухоўваемся, яно нам вызначае шлях. Толькі, калі мы да Вас адносімся з поўным даверам, просім аб узаемнасць. Гаварыце шчыра. Мы на Вас не пагневаемся, калі і пачуем суровыя словы крытыкі. Не заўсёды ж нам крытыкаваць. А да таго — як кажуць разумныя людзі — крытыка памагае. Каб лягчэй было Вам разабрацца ў газетных справах, мы апрацавалі анкету, якую змяшчаем на 7 старонцы. Хопіць тады адказаць на пытанні, змешчаныя ў ёй, і выслаць на наш адрас. Калі каму, па тых ці іншых прычынах, не адпавядаюць гэтыя пытанні, і калі хто хацеў бы паставіць іх інакш, або напісаць аб «Ніве» шырэй, просім дасылаць свае думкі лістоўна.

Ну вось і выйшаў новы конкурс. Тады засталося нам толькі паведаміць, што анкеты будзем змяшчаць у некалькіх нумарах, што сярод удзельнікаў конкурсу будуць разлясаваны кніжныя ўзнагароды і што адказы (выпаўненыя анкеты, або лісты) дасылаць да 1 мая г. г.

Чакаем!

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

ШТО ЧУВАЦЬ У ХОРЫ ГП БГКТ?

Гэтая песня запаланіла нас з першых гукаў. Павеяла вёскай, лугам і матчынай ласкай. Хор спыняўся, паўтараў па некалькі разоў тыя самыя куплеты. Нармальна, як на кожнай рэпетыцыі. Не ўсё складна выходзіла, а ў вушах гучала ўжо непаўторная мелодыя, і ва ўяўленні стаялі ўсхваляваныя твары гледачоў.

З гэтага лірычнага настрою вырваў нас патрабавальны і адначасова дружалюбны вокліч дырыжора:

— Раўней, басанятка, раўней!

Дзецюкі з задніх радоў падміргнулі адзін да другога, і песня выраўнялася.

У час перапынку мы папрасілі дырыжора Галену Куляшэвіч на інтэрв'ю.

«Ніва»: Пасля некаторай адлучкі Вы зноў у нашым калектыве. Міла бачыць Вас. Перш за ўсё, як працуецца?

Г. Куляшэвіч: На працу не наракаю. Калектыў здысцыплінаваны і, што самае важнае, людзі любяць спеў і музыку. З такімі заўсёды працуецца добра і прыемна.

«Ніва»: Мы прыкмецілі, што ў калектыве з'явілася шмат новых асоб. Новае папаўненне, ці славутая кадравая цякучасць?

Г. Куляшэвіч: І адно і другое. Цяперашні хор налічвае каля 60 асоб, з гэтага — 50 новых. Прышлі людзі непадрыхтаваныя. Трэба было працу пачынаць з азоў. Але найцяжэйшае ўжо за намі.

«Ніва»: Ці гэта значыць, што ўжо няма цяжкасцей?

Г. Куляшэвіч: Цяжкасці, зразумела, ёсць, але іншага характару. Ну, напрыклад. Асноўны склад калектыву гэта рабочыя. Працуюць яны на розных зменах. Таму не заўсёды ўдаецца на рэпетыцыях сабраць поўны камплект. Прыходзіцца з імі працаваць адзельна. Прыдалася б таксама лепшая зала, бо ў гэтай дрэнная акустыка.

«Ніва»: Калектыў працуе над новай праграмай. У якім яна ідзе напрамку?

Г. Куляшэвіч: У напрамку народных песень. 90% з іх — песні беларускія, рэшту складаюць песні польскія, рускія і украінскія.

(Працяг на стар. 4)

ЖАНЧЫНЫ САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

ВЕСТЫ БССР

Шмат журботных песень, шмат казак склаў беларускі народ аб горкай жаночай долі. Народны паэт Беларусі Якуб Колас у сваім вершы «Доля батрачкі» пісаў:

— Будзь паслушная,
дачушка, —
Навучае матка:
— Дагаджай чужым ты,
служка,
Ды цярпі, дзіцятка!

Пераважная большасць працуючых жанчын у дарэвалюцыйнай Беларусі была наймічкамі і батрачкамі ў капіталістаў і памешчыкаў. У тыя часы не толькі ў вёсцы, але і ў горадзе цяжка было знайсці адукаваную жанчыну. Паводле перапісу 1897 года ў трох найбуйнейшых губернях — Віцебскай, Магілёўскай і Мінскай налічвалася ўсяго толькі тры працэнты адукаваных жанчын. Жанчына была пазбаўлена палітычных правоў. У быце і ў сям'і яна знаходзілася ў прыніжаным становішчы. Нават пашпарт і той ёй па царскім законам не выдавалі. Яна толькі магла значыцца ў пашпарце мужа. Вядомую вучоную матэматыка Зоф'ю Кавалеўскую, нашу зямлячку, славутую ўжо ў той час на ўвесь свет, царскія прыслужнікі не дапусцілі да працы ва універсітэце.

І ўсяму гэтаму бяспраўю, паніжэнню і бязвыхаднасці палажыла канец Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя.

Гордасцю нашай рэспублікі лічацца такія заводы як аўтамабільны, трактарны, шарыкападшыпнікавы, Гомсельмаш, Магілёўская шоўкавая фабрыка, завод паточных ліній. Загляньце ў цэхі, лабараторыі, канструктарскія бюро гэтых і іншых прадпрыемстваў. Колькі там працуе жанчын!

Арэолам славы і пашаны акружаны ў нас у рэспубліцы працаўнікі вёскі. Савецкая ўлада падняла жанчыну - сялянку на небывалую вышыню. У нашай рэспубліцы выраслі выдатныя майстры высокіх ураджаяў, вялікіх надояў малака, спецыялісты сельскай гаспадаркі, перадавыя механізатары.

Ордэны і медалі ззяюць на грудзях дзесяткаў тысяч жанчын удзельніц Айчыннай вайны і партызанак. Слава аб баявых подзвігах беларускіх жанчын ніколі не згладзіцца з народнай памяці. З вуснаў у вусны перадаюцца расказы аб бястрашшы і мужнасці Герояў Савецкага Саюза Галены Мазанік, Мар'і Асіпавай, Надзеі Траян, Ганны Маслоўскай, Галены Стэмпкоўскай, Галены Калясовай, Фрузы Зяньковай, Зінаіды Тусналобавай.

(Працяг на стар. 2)

АМЕРЫКАНЦЫ МАРУДЗЯЦЬ

Ужо двойчы на працягу мінулых двух тыдняў прэм'ер М. С. Хрушчоў прапанаваў палітыкам заходніх дзяржаў распачаць жэнеўскія размовы аб раззбраенні ад сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў або урадаў, і двойчы Злучаныя Штаты гэты праект адкідалі. Такая пазіцыя ЗША нічога добрага не прэдвяшчае для самай жэнеўскай канферэнцыі, з якой усе народы спалучаюць свае найлепшыя надзеі.

Савецкі Саюз аказаў творчы падыход да многіх афіцыйных выступленняў заходніх дзяржаў, якія зараз часта падкрэсліваюць неабходнасць сустрэч на вышэйшым узроўню як найлепшую форму вырашэння ўсялякіх непаразуменняў. Прапануючы абмеркаванне справы ўсеагульнага і поўнага раззбраення кіраўнікамі дзяржаў і ўрадаў у першай фазе жэнеўскай канферэнцыі, Савецкі Саюз даказаў, якое вялікае значэнне прывязвае ён да гэтага пытання.

Так, у сённяшнім свеце няма больш важнай справы як раззбраенне.

Іншы погляд на гэтую справу мае ўрад ЗША. Праўда, у Вашынгтоне гаворыцца аб раззбраенні, аднак сваю практычную дзейнасць урад Злучаных Штатаў падпарадкаваў проста азвярэламу антыкамуністычнаму руху. Злучаныя Штаты з вялікай асцярогай глядзяць на ўзрастаючы эканамічны патэнцыял Савецкага Саюза і дзяржаў сацыялістычнага лагера, баяцца палітычных вынікаў гэтай непажаданай для сябе з'явы. І надалей не хочуць Злучаныя Штаты дапусціць да мірнага спаборніцтва дзвюх сістэм, якое абазначае суіснаванне. І таму ў выніку асцярогі перад гэтай перавагай і магчымасцю новых перамог сацыялізма дыктуюць амерыканскім палітыкам не праграму раззбраення, а гонкі ўзбраенняў.

Зразумела, што Злучаныя Штаты, адкідаючы савецкія прапановы, не выказалі адкрыта сваіх ваяўнічых намераў. Якраз наадварот і ў гэты раз адзначылі, што з'яўляюцца прыхільнікамі размоў на вышэйшым узроўню... аднак у пазнейшым тэрміне, тады, мепавіта, калі жэнеўская канферэнцыя т. зв. Камітэта па раззбраенню «дасягне поспеху». Не падлягае сумненню, што Злучаным Штатам разыходзіцца тут не аб дабро канферэнцыі. Гэтым шляхам яны хочуць стварыць добрае ўяўленне аб сваёй палітыцы.

Адказваючы вельмі хутка на савецкія ноты па гэтаму пытанню, урад ЗША хацеў адначасова аказаць націск на нейтральныя краіны, якія дабразычліва ўспрынялі прапанову прэм'ера Хрушчова. Як вядома, прадстаўнікі гэтых дзяржаў прымуць удзел у жэнеўскай канферэнцыі.

Зараз цяжка прадбачыць, як будуць разгортвацца размовы на жэнеўскай канферэнцыі Камітэта па раззбраенню 18 дзяржаў. Пачатак пасяджэння вызначана на дзень 14 сакавіка. Згодна з рашэннем ААН у канферэнцыі прымуць удзел дзяржавы — члены Варшаўскага дагавору — 5 прадстаўнікоў (у гэтым ліку і Польшча), Паўночна - Атлантычнага пакту — таксама 5 прадстаўнікоў і 8 прадстаўнікоў нейтральнай стрэфы. Адно з'яўляецца пэўным. У выніку супраціваў ЗША, праводзячых зараз шырокую праграму ўзбраенняў, размовы будуць вельмі цяжкія і напэўна працяглыя. Ці прынясуць яны поспех? Гэта будзе залежыць таксама ад аднамыснасці народаў, якія ў цэлым свеце ўзнімаюць барацьбу за ўсеагульнае і поўнае раззбраенне.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ЖАНЧЫНЫ САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

(Працяг са стар. 1)

2 гады таму ў газеце «Праўда» уся радзіма прачытала запіскі нашай зямлячкі, слаўнай дачкі беларускага народа Веры Харужай. Кожны радок гэтых запісак — хвалюючы дакумент гарачага савецкага патрыятызму, самаадданай любві да сваёй Радзімы.

Аб гераічным жыцці Веры Харужай пісьменнікі і паэты напішуць яшчэ не адзін твор і яна варта гэтага.

Родная Камуністычная партыя вывела жанчын Беларусі на шырокую дарогу і дапамагла авалодаць вышынямі навукі і культуры. Толькі ў Акадэміі навук БССР да 400 жанчын навуковых супрацоўнікаў. Сярод іх каля ста кандыдатаў навук і чатыры дактары навук. Вялікую і плённую працу вядуць жанчыны-вучоныя.

Жанчына — дзяржаўны дзеяч! Як звычайна зараз у нас. 149 жанчын нашай рэспублікі выбраны ў Вярхоўны Савет БССР. Разам з мужчынамі яны рашаюць вялікія дзяржаўныя справы. 28.664 жанчыны выбраны дэпутатамі мясцовых Саветаў. У Вярхоўны Савет Савецкага Саюза беларускі народ паслаў 14 сваіх найлепшых дочак.

Прадметам чуллівых клопатаў з'яўляецца мацярынства і дзяцінства ў нашай краіне. З вялікай пашанай вымаўляецца слова «маці». Савецкая дзяржава робіць усё, каб палегчыць працу маці ў выхаванні дзяцей, каб даць магчымасць ёй удзельнічаць у грамадскім жыцці.

Шматдзетных матак дзяржава ўзнагароджвае ордэнамі і медалямі. Больш як 2?0 тысяч шматдзетных матак нашай рэспублікі ўзнагароджана ордэнам «Мацярынская слава», і медалем «Медаль мацярынства». Больш як 2000 жанчын - маці ўдастоены ганаровага звання «Маці - гераіня».

Цесныя вузы дружбы звязваюць жанчын нашай рэспублікі з жанчынамі шматлікіх краін. Многа нашых жанчын пабывала ў Польшчы, Чэхаславакіі, Венгрыі, Балгарыі, Італіі, Даніі, Францыі, Кітаі і ЗША. Адны з іх выступалі як удзельніцы кангрэсаў міру, сесіі Генеральнай Асамблеі ААН, розных жаночых камісій, другія былі ўдзельнікамі навуковых, культурных, урадавых дэлегацый, трэція — проста турысткамі.

У Міжнародны жаночы дзень — 8-е сакавіка жанчыны Беларусі перасылаюць гарачыя прывітанні сваім замежным сёстрам і жадаюць ім вялікіх поспехаў у жыцці.

А больш за ўсё мы жадаем усім добрым людзям міру на зямлі.

Няхай ніколі нашы дзеці не ведаюць страшнага слова — вайна. Няхай растуць яны ў радасці, у шчасці.

Няхай ніхто не перашкодзіць нашым юнакам і дзяўчатам жыць, вучыцца, працаваць, кахаць.

Няхай кожная маці будзе спакойна за лёсы сваіх дзяцей.

АЛЯКСАНДРА УС

Ад радавой краўчыхі да начальніка цэху віцебскай швейнай фабрыкі «Сцяг індустрыі» — такі шлях Героя Сацыялістычнай працы Мар'і Мацэнка. Свой вопыт яна перадае маладым рабочым.

БЕЛАСТОЦКАЯ ХРОНІКА

22 лютага ў Беластоку адбылася акадэмія, прысвечаная 44 гадавіне Савецкай Арміі. У гэтым жа дні адкрылася таксама выстаўка аб Савецкай Арміі.

✼

23 лютага ў Беластоку адбыўся канцэрт лаўрэата Конкурсу імя І. Падарэўскага Ежага Максымюка.

✼

24 лютага ў Беластоку адбылася акадэмія прысвечана 16 гадавіне ОРМО. Заслужаныя ОРМО-ўцы атрымалі адзнакі.

✼

24 лютага ў Беластоку адбыўся працэс аб гучным забойстве на вул. Манапалёвай. Забойцы (3 асобы) атрымалі найвышэйшы прысуд — пакаранне смерцю.

✼

23—25 лютага ў Беластоку адбыўся ваяводскі чэмпіянат па боксу сярод сеніёраў і юніёраў.

✼

27 лютага адбылася V сесія Ваяводскай Рады нарадовай у Беластоку, на якой абмеркавана рэалізацыю заданняў у галіне насенніцтва. Дакладчыкам быў старшыня Прэзідыум ВРН Ежы Попка.

Налепка даваў камандзірам рот апошнія дырэктывы. Яны павінны непрыкметна прапусціць партызан, па сігналу зялёнай ракеты атакаваць ніжні канец вёскі, дзе былі немцы.

Пасля абеду пайшоў снег. З'явіўся сувязны і паведаміў, што партызаны рушаць праз дзве гадзіны.

Ледзь толькі яго крокі сціхлі на калідоры, як на ўзлессі ўзнялася страляніна і загрукаталі танкі. Прыбег Чапловіч і, задыхаючыся, закрычаў:

— Немцы! Немцы ідуць!

Налепка адчыніў акно. Праз густую заслону снежнага канфеці ён убачыў, як сунуліся танкі. Праргрымеў па рэйках бронецягнік.

— Каб ты згарэла, — грукнуў ён аконнай рамай. — Яны нас апярэдзілі, адрэзалі. Трэба паведаміць партызанам, — звярнуўся ён да Чапловіча, — хай нічога не пачынаюць. Адзінаццатую і дванаццатую

роты зараз жа падцягні да вёскі. Маўляў, наша хата з краю.

У афіцэрскую сталовую, цяжка дыхаючы, уваліўся падпалкоўнік Жак.

— Што гэта робіцца? — усхвалявана ўсклікнуў ён.

Налепка горка ўсміхнуўся і дастаў з кішэні люльку.

— Нічога, пане падпалкоўнік. У мяне ёсць звесткі, што на нас хочуць напасці партызаны. Вось я і падцягваю сваіх салдат.

Жак схапіўся абедзвюма рукамі за галаву.

— Езус-Мар'я! А немцы спалохаліся, што славакі збіраюцца ўцячы да партызан. Маёр Гірнер толькі на вас і спадзяецца, што вы затрымаеце салдат.

— Вядома, пане падпалкоўнік, — усміхнуўся Налепка.

✼

Пасля гэтай няўдалай спробы пераходу 101-ы полк перавялі з Капцэвіч у Ельск.

Падпалкоўнік Жак пагаліўся, памыўся летняй вадой і сышоў уніз на першы паверх, дзе знаходзіўся кабінет камандзіра дывізіі. Палкоўнік Палфоўсэк сустрэў яго даволі ветліва і запрасіў сесці.

— Скажу вам шчыра, — пачаў Палфоўсэк. — Я не буду дакладваць камандванню аб вашай дзіўнай баявой трывозе. Гэта кінула б цень на нас усіх. Але я, прынамсі, хачу ведаць, што вакол мяне робіцца.

— Ну, як бы вам гэта сказаць, пане палкоўнік. Настрой большасці нашых салдат не вельмі добры, пардон, зусім нікудышні. Але я спадзяюся, — Жак энергічна страсянуў галавой, — што змена месца дапаможа, А што датычыць Капцэвіч, дык гэта была звычайная баявая трывога.

— Баявая трывога, — прабурчаў Палфоўсэк. Ён устаў з крэсла і паглядзеў на гадзіннік. Жак зразумеў, што размова іх скончана, і ўзняўся з месца.

— Няхай салдаты крыху адпачнуць, — сказаў яму ўслед палкоўнік. — Іх чакае работа!

✼

У маленькую кухню разам з Налепкам уварвалася хваля марознага паветра. Надпаручнік Лескаван зірнуў з-за шкельцаў сваіх акуляраў на прыбыўшага і радасна прывітаў яго:

— Яне!

Ён кінуў на стол тэлефонную трубку і схапіў Налепку за руку. На стале пад лямпай ляжала карта. Паручнік Паўлік узняўся са стула і прапанаваў Налепку сесці.

— Немцы пайшлі ў абход, — нявесела сказаў Паўлік. — І латышская гвардыя ўжо рушыла.

Аловак Паўліка вёў доўгую стрэлку з поўначы на паўднёвы ўсход. Здалёк пачуўся грукат гармат, і шыбы акон зазвінелі.

— Нямецкая батарэя, — глянуўшы спалохана на

(Працяг на стар. 7)

УЛАДЗІСЛАЎ БРАНЕЎСКІ

ПАЭЗІЯ

Ты прыходзіш, як ноч у маі,
Белая ноч у жасмінах,
Твае словы жасмінам лунаюць,
Калі месяц павісне ў галінах,

Прыплываеш ты ноччу бяссоннай
— Лісты заняліся размовай —
Сны і мрою прынесіш сягоння,
Як у дождж, акунаешся ў словы.

Ды гэтага мала! Замала!
Твае словы цыганяць заўзята,
Грудзям нашым дай подых запалу
І рукам лёт шырокі, крылаты.

Словы ціхія нас не здаволяць,
Не пацешыш славамі благімі;
Ты нас кліч у змаганне за долю,
Бі славамі і песняй і з гімнам.

Чалавечага шчасця бяздонне
Б'ецца дзесьці жывою крыніцай;
Ты прыдзі да нас хлебам надзённым,
Загадай нам змагацца і біцца.

Нам не трэба манашак шаптання,
Не пагасіць агню ночы ветра;
Будзь як сцяг палымяны змагання,
Будзь паходняй узнятай у ветры.

Песняй новай на вуснах нам грымні,
Навучы песні про тай аб волі,
Хай нас сёння каханне абдыме...
І больш жалю і радасці болей.

Калі ў песні патрэбен інструмент
Гарачэйшы маланак пякучых,
Загадай вырваць жылы на струны
І кранай іх, як струны, балюча.

Хочам песні, што біцца ўмее
І глушыць сык змяіны, варожы;
Ёсць жыццё прыгажэй, чым надзея,
І каханне, што ўсё пераможа.

І тады хай, паэзія, свяціць
Твае словы ціхуткаю марай,
А памёршых развей у сталецціях,
Як раздзёртыя ветрам штандары.

Пераклаў Алесь Барскі

Літаратурная старонка

Трыбуна літаратурнага аб'яднання № 39

Яша БУРШ

Мае маладосці элексір
каровы злізал
з расою
а з коньмі
я глытаў
прашчураў шыр
складаючы барозны
на ржышчы
сваю маладосць
я ў барозны ўвіў
паўвязваў у снапы
у стагі затаптаў
ды спорным потам
так размяшаў
што
на паднябенні
і ў памяці
чую нястраўную горыч

* * *

Да цябе
пішу ліст...

Архітэктура слоў
расце
у душы —

На гмаху думак
кроквы
з шматкропак
павязы
хвацьят
маімі вершамі
забі
з манускрыптаў
стрэху палажы
хай вятры
іх чытаюць

І. ДУБІЦКІ

ЭЦЮД

Чакае вечару асенняя дарога,
Жоўраючы калясом пясок у каляіне —
Дзяўчына выглядае дарагога,
Прытуліўшыся да цёплых успамінаў.

Вечар грудзі твае апыліць
Песняй, апаўшай з першай расою.
А мы гэту песню яшчэ не забылі,
Хоць смуткам у вочы нам соліць...

Ранкам з туману выпаўзуць коні.
Воз і фурман з алавянай галавою, —
А па дарозе ўсё бубенчык звоніць
І гоніць восень думкі за табою

ПЕРАД СВІТАННЕМ

Стаўпы святла ў Вісле.
Вада маўчыць, як рыба.
Берагі павіслі
Над бездняй чорнай глыбі.

Набярэжная Касцюшкі
Пыл ліжа і вые па-сабачы,
Месяц запыняе цялушкі
Рогам, калі якая прасабачыць.

Нашча ноч глытае зямлю.
Цішыня жуе ўсіх справы.
Вокны чэлюсцямі дрэмлюць
Народ сон яшчэ травіць.

Сядзіць і думае з вадою
Цень, ківаючыся, мочыць ногі..
А Вісла ранак смокча, доіць,
І сонца выйшла у дарогу,

ВІКТАР ШВЕД

Ізноў знаёмыя мясціны,
Палі, пасёлкі, гарады.
О, Беларусь, ты край гасцінны,
Край жыватворчы, малады.

Край з маляўнічаю прыродай,
Сваіх багаццяў уладар,
Край працавітага народа,
Край здзейсненых надзей і мар.

Сталіца вабіць стройным станам
І ачароўвае красой.
Зайздрошчу горада мінчанам,
Быццам жанчыны маладой.

Хоць я цябе ізноў пакінуў,
Хоць я сказаў табе: бывай!
Жывеш ты ў сэрцы, ва ўспамінах,
О. Беларусь, гасцінны край!

Д. ШАТЫЛОВІЧ

Каб ты яшчэ ўчора прышла...

Каб ты яшчэ ўчора прышла на спатканне,
Букет пышных руж я б табе падарыў.
Я нёс да цябе іх з адзіным жаданнем,
Каб позірк твой раз хоць бы іх азарыў.

Яны для цябе зацвілі так цудоўна
І колеры ззялі, як зор агенькі;
Яны б расцвілі прыгажэй, безумоўна
Каб ім да тваёй дакрануцца рукі...

Каб ты яшчэ ўчора прышла на спатканне,
Я сэрца сваё для цябе б перадаў,
Яго ў невымерных знямогах чакання
Я доўгія годы табе пратрымаў.

Аднак не прышла ты, і кветкі завялі,
Пакрыў іх плёнкаю пыл забыцця.
А сэрца ад сораму, болю і жалю
Заціхла ў грудзях пад цяжарам жыцця.

НЕ ТОЛЬКІ ВЕРШЫ і апавяданні

У чэрвені нашай літстаронцы споўніцца чатыры гады. Гэта ўжо век, які павінен здабыць пэўную вопытнасць і акрэсліць сваю мэту. Калі ж удумацца ў сказ «трыбуна літаб'яднання» дык тое, што мы ў літстаронцы змяшчаем, з'яўляецца менш чым мінімум тых праблем, якія павінны жыва цікавіць членаў літаб'яднання. Як да гэтага часу мы амаль што агранічыліся да публікавання вершаў і апавяданняў. За амаль чатыры гады на літстаронцы не паказалася ні адной палемікі між нашымі аўтарамі. Адсутнічае таксама крытыка, якая павінна памагчы нам знайсці прычыны застояў у некаторых месцах нашай творчасці.

Трэба неабходна пераламаць нейкую нясмеласць характэрную нашым аўтарам, якая ім не дадае чару і не спаўняе мабілізуючай ролі ў творчасці.

Ці не варта было б змяшчаць інтэрв'ю з членамі літаб'яднання, каб ад іх даведацца чагосьці больш аб поглядзе не толькі на тэму мастацтва, але і на праблемы сённяшняга дня, чым тое, што яны гавораць у вершах ці апавяданнях. Бо як да гэтага часу, каб сфармуляваць вывад аб поглядах нашых літаратараў на падставе праблем у творчасці іх, пераканаліся б не на карысць аўтараў. Ці ж аўтары не бачаць крычачых праблем нашых дзён, ці чамусьці баяцца іх кранаць?

Нашыя бібліятэкары наракаюць на ўсё яшчэ малую колькасць чытачоў беларускіх кніжак. Як жа ў нас выглядае прапагаванне беларускай кніжкі? Няма ніякай інфармацыі ні аб змесце кніжкі, ні мастацкай вартасці. Гэты абавязак павінны ўзяць на сябе ўсе члены літаб'яднання, даючы добрую рэцэнзію з цікавейшых твораў беларускай літаратуры.

Вельмі мала на літстаронцы змяшчаецца перакладаў з іншамоўных літаратур. Пераклады ж маюць вялікае значэнне ў працы літаратара.

Адсутнічаюць удумлівыя спрэчкі на розныя літаратурныя праблемы, якія павінны нам шмат выясніць дыскусійных пытанняў і памагчы ў рашэнні блізкіх і цяжкіх для нас спраў. Карысна было б навязаць кантакты з равеснікамі нашымі ў польскай літаратуры, а таксама пісьменнікамі Савецкай Беларусі — навязаць асабістыя кантакты з больш вопытнымі сябрамі. Я пераконаны, што такія кантакты, абмен думак, карэспандэнцый і на літстаронцы далі б карысць кожнаму з нас асабіста, а тым самым літаб'яднанню.

Думаю, што ўжо пара, каб літаратурная старонка была сапраўды «трыбунай літаб'яднання» у шырокім значэнні.

ЯША БУРШ

„ДЗЕ КУПІЦЬ БЕЛАРУСКІЯ КНІЖКІ?"

З гэтым пытаннем часта да нас звяртаюцца чытачы, асабліва з іншых ваяводстваў. Адказваем. Калі няма беларускіх кніжак у найбліжэйшым магазіне, дзе прадаюцца савецкія выданні, раім звярнуцца да высылковай кнігарні ў Беластоку, якая заўсёды мае адпаведную колькасць беларускай літаратуры. Каб пазбегнуць лішняй валакіты, інфармуем, як трэба ў гэтым выпадку дзейнічаць. Проста пішам у кнігарню, каб тая выслала тую ці іншую кніжку і чакаем, пакуль яна не прышле рахунку (раней грошай не высылаць, бо кнігарня адпаведна ад месца жыхарства заказчыка павінна ўлічыць у рахунак кошт перасылкі). Атрымаўшы з кнігарні рахунак, аплачваем яго на пошце паштовым «пшэказам» і спакойна чакаем на кніжкі. Яны неўзабаве прыдуць.

А вось беларускія кніжкі (і цана іх), якія ёсць цяпер у кнігарні:

1. Кузьма Чорны — «Збор твораў» (у шасці тамах) 56 зл. 10 гр.
2. Янка Купала — «Вершы, паэмы» 13 зл. 40 гр.
3. Якуб Колас — «Новая зямля» (паэма) 12 зл.
4. Максім Лужанін — «Выбраныя творы» (у двух тамах) 17 зл.
5. Максім Танк — «У дарозе» (вершы) 4 зл. 20 гр.
6. Аркадзь Куляшоў — «Грозная пушча» (паэма), 4 зл. 70 гр.
7. Міхась Лынькоў — «Апавяданні», 5 зл. 80 гр.
8. Васіль Вітка — «Паверка» (вершы, паэмы, казкі, п'есы, апавяданні), 8 зл. 60 гр.
9. Адам Русак — «Толькі з табою» (выбранае), 3 зл. 70 гр.
10. Антон Бялевіч — «Вясёлка над полем» (вершы), 2 зл. 20 гр.
11. Аляксей Зарыцкі — «Залатое дно» (вершы і паэма), 3 зл. 60 гр.
12. Эдуард Валасевіч — «Вершы і байкі», 2 зл. 20 гр.
13. Паўлюк Пранузa — «У дальнім раёне» (вершы), 1 зл. 90 гр.
14. Вечаслаў Адамчык «Млечны шлях» (апавяданні), 2 зл. 60 гр.
15. Ігнат Дуброўскі — «Паўз самыя вокны» (апавяданні) 2 зл. 50 гр.
16. М. С. Кацар — «Нарысы па гісторыі выяўленчага мастацтва Савецкай Беларусі», 5 зл. 70 гр.

Адрас кнігарні:
Wydawnictwa Importowane, Białystok, ul. Kilińskiego 10.

ТАК БЫЛО

1946 год. Вячэрнія змрокі прыносілі з сабою панурасць у хату Васіля Скаўронскага ў вёсцы Звяркі, непадалёк Заблудоўя. Васіль лічыўся прагрэсіўным чалавекам у вёсцы, хаця не належаў тады яшчэ да ніякай партыі, але заўсёды, яшчэ з перадваенных часоў, цэлым сэрцам быў на баку тых, хто змагаўся за ўладу працоўных, за справядлівасць. У час гітлераўскай акупацыі разам з жонкай дапамагаў матэрыяльна, перш за ўсё ў форме харчовых прадуктаў, былому настаўніку са Звяркоў, які тады жыў у Беластоку, і якога потым нямецкія фашысты расстралялі за супрацоўніцтва з партызанамі.

Даведалася аб гэтым усім банда. Бандытам не ўдавалася аднак жа напаткаць самога Васіля. Чалавек скрываўся. Бандыты вырашылі тады, відаць, «падзейнічаць» інакш.

Купальскі вечар 24 чэрвеня. На панадворак выйшла дачка Валя. Прысела на лаўку. З вёскі, ад крамы, даносіўся гоман сабранай моладзі. У момант гоман уціх і па вёсцы пранясլося рэха чарговых выстралаў з пісталета. «Наш Міша забіты»... — падумалася Валі. І сапраўды. 22-гадовы Міша, адзіны сын Васіля Скаўронскага, быў забіты.

— Гэта было для мяне вялікае няшчасце. Але яно мяне не зламала — успамінае Васіль. — Ад бандыцкіх рук загінуў таксама мой дваюрадны брат Міхась. Яго ўтапілі ў студні ў вёсцы Засцянкі...

Васіль выязджае ў Беласток. Пасяліўся ў свайго брата Антона. 4 студзеня 1947 г. Васіль уступіў у рады Польскай Рабочай партыі.

КРЫЧАЦЬ БАГНЫ

Непадалёк Гайнаўкі знаходзіцца вёска Горнае. Што праўда, яна арганічна зраслася з горадам і называецца вуліцай Гайнаўкі. Аднак жа галоўнай крыніцай матэрыяльнага жыцця яе жыхароў з'яўляецца земляробства, і таму я буду называць Горнае проста вёскай. На паўднёвым - захадзе ад яе знаходзіцца каля 360 гектараў супольнай пашы вёсак Горнае, Хітра, Барок і Пасечнікі. З гэтага 220 га належыць да гаспадароў Горнага. З дзеда прадзеда пасвяцца тут каровы, коні, авечкі, гусі, а нават свіні. Вялікія ямы, напоўненыя ўвесь час вадой, сітнік, кусты, дрыгва, балота — усё ўперамешку і перамешанае недалікатнымі нагамі жывёліны ўлетку стварае надта жалобны выгляд. А колькі пажытку з такой пашы? Толькі, што каровы ледзь жывыя штовечар вяртаюцца з яе. Аб надоях малака няма што гаварыць...

Лёс сваіх кароў, а затым і свой, вырашылі паправіць земляробы Горнага. Гэта было яшчэ ў 1956 годзе. На агульным вясковым сходзе падпісаліся пад прашэннем аб правядзенні меліярацыі, якое накіравалі ў аддзел сельскай гаспадаркі ППРН у Гайнаўцы. Адразу справа набрала актуальнасці. Завітаў інж. Хшаноўскі з меліярацыйнага аддзела, арганізавана аб'яднанне па справах загаспадаравання пашы, якое ўзначалілі гр. гр. Мікола Кірылюк, Антон Сцепанюк і Іван Зенюк. Пад кіраўніцтвам гэтай тройкі і фаховай дапамозе агранома восенню 1956 г. вёска прыступіла да пробнага загаспадаравання 30 га багоннай пашы. Лета было сухое, і з агульнай плошчы можна было выбраць такі кусок на загаспадараванне.

КАШТОЎНАЯ ІНІЦЫЯТЫВА

Земляробы Горнага зраўнялі гэтыя 30 га пашы, нанялі трактар з ПОМ-у і зааралі. Вясною 1957 г. купілі насенне травы, купілі таксама неабходныя мінеральныя ўгнаенні. Адно і другое пасеялі. Трава ўзнялася добрая. Цешыліся людзі, што праца і грошы (а тых апошніх выдалі ўласных каля 50 тыс. зл. — толькі каштавала загаспадараванне!) не прападуць. Тым больш, што аддзел сельскай гаспадаркі цвёрда абяцаў горнянам змеліяраваць усю пашу, калі яны зробяць гэты добры пачатак.

НЕ ДАТРЫМАЛІ СЛОВА

Павет не пайшоў у далейшым на руку жыхарам Горнага. Меліярацыі ніхто не пачынаў. А толькі здрэнавана крыху ворыўных угоддзяў у вёсцы Новае Беразова, адкуль пушчана ваду на агульную пашу горнян і такім чынам знішчана загаспадараваных 30 га. З вёскі пайшлі скаргі ў павет, чаму не праводзіцца меліярацыю. Кіраўніцтва аддзела сельскай гаспадаркі адказвала, што правядзенне меліярацыі залежыць ад ваяводства. Вёска паслала Міколу Кірылюка ў Беласток. Прыехалі прадстаўнікі водна - меліярацыйнага аддзела ВРН (год 1958). Была пасуха, і ім паказалася, што нават меліярацыя тут непатрэбная. — Можна загаспадароўваць, бо грунт для гэтага прыгодны, — сказалі.

Год 1959. Прадстаўнікі вёскі ізноў едуць у Беласток. Паўторна прыязджае на агляд пашы камісія з ВРН. Гэтым разам сказалі, што змеліяруюць...

ЯКІ ВЫХАД?

Такое пытанне задаю кіраўніку аддзела сельскай гаспадаркі ППРН у Гайнаўцы тав. Міхасю Хмелю.

— Каб правесці меліярацыю супольнай пашы гаспадароў Горнага і іншых вёсак, якія маюць там свой удзел, трэба было б пракапаць меліярацыйны роў па ручаю Хвішчэй і пусціць з яго ваду ў рэчку Лясную. Але гэта справа складаная, бо ўзалежнена ад урэгулявання рэчкі Ляснай заграніцай, на тэрыторыі БССР, куды яна плыве.

— Ці рольныя ўлады павета не ведалі гэтага раней?

— ?..

Не пераконвала мяне нейк усё гэта. Балоты ж горнян распаложаны толькі ў адлегласці паўтара кіламетра ад вокан сядзібы пазятовай рады...

«Што скажуць ваяводскія ўлады?» — мімавольна прыходзіла на думку пытанне.

І тут прыйшло разачараванне на адказ кіраўніка аддзела сельскай гаспадаркі ў Гайнаўцы.

Паводле інфармацыі кіраўніка аддзела меліярацыі і водных абсталяванняў Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку інж. Антона Туроўскага справа правядзення меліярацыі на супольнай пашы вёскі Горнае зусім не ўзалежнена ад урэгулявання рэчкі Ляснай заграніцай. У кожным выпадку меліярацыю там можна праводзіць. Чаму ж тады водзіцца за нос гаспадароў Горнага, чаму даводзіцца іх да патраты грошай і гасіцца ініцыятыву і ахвоту земляробаў да павелічэння кармовых рэсурсаў, аб чым так многа гаворыцца?

МІХАСЬ КУРАШ

ШТО ЧУВАЦЬ У ХОРЫ ГП БГКТ?

(Працяг са стар. 1)

«Ніва»: Чулі мы, што рыхтуеце вялікі канцэрт для жыхароў Беластока.

Г. Куляшэвіч: Так, такі канцэрт будзе, але не хутчэй як у канцы сакавіка, або на пачатку красавіка. Раней хочам «асвоіцца» са сцэнай у тэрэне. Беластоцкі канцэрт будзе генеральнай рэпетыцыяй перад канцэртам нацыянальных меншасцей у Варшаве, які адбудзецца ў маі.

«Ніва»: Вы сёння развучвалі чароўную беларускую песню. Дзе Вы яе дасталі?

Г. Куляшэвіч: Гэта хутчэй заслуга майго мужа. Прывёз яе з Гродна. Песня, сапраўды, кранае душу. Называецца «Зайшло ўжо сонейка».

«Ніва»: Дарэчы, дыр. Ян Куляшэвіч мае перад нашым калектывам не толькі гэтую заслугу. Здаецца ён і апрацоўвае рэпертуар?

Г. Куляшэвіч: Толькі беларускія песні, польскія апрацоўвае дырыжор «Мазоўша» Мар'ян Даманьскі.

«Ніва»: Ваш муж дырыжыруе Беластоцкім сімфанічным аркестрам. Вы — нашым хорам. Вынікае журналісцкую цікавасць, але ці супольныя прафесіянальныя звычкі не ствараюць у сямейным жыцці канфліктаў?

Г. Куляшэвіч: Нічога падобнага, у нас, бадай, вялікае супрацоўніцтва.

«Ніва»: Колькі раз я бачу Вас на сцэне, заўсёды ў мяне складаецца ўражанне, што Вы ніколі не хвалюецеся.

Г. Куляшэвіч: Наадварот, я заўсёды вельмі моцна хвалююся. Толькі стараюся гэта скрываць.

«Ніва»: У Вас ёсць маленькі сын. Як бы Вы аднесліся, калі б ён у будучыні вырашыў выбраць прафесію бацькоў?

Г. Куляшэвіч: У выпадку, калі б меў ён абсалютны слых, я бы заахвочвала яго ісці ў гэтым напрамку, інакш — ніколі не згадзілася б на гэтакі крок.

«Ніва»: Жадаем тады яму ўнаследваць слых бацькоў, а Вам і ўсяму калектыву жадаем паспяховых канцэртаў (тэрэновых, беластоцкага і варшаўскага).

Гутарыў **РЫГОР ЛЯСУН**
фота: **Ю. РЫБІНСКІ**

АСТРАВОК

Хоць Шудзялаўская ГРН займае чацвёртае месца ў Сакольскім павеце ў зборы на фонд школ 1000-годдзя, але працэнтавы паказчык гэтага так нізкі, што насоўваецца хіба слушная думка, што ён надта нізкі і ва ўсім Сакольскім павеце. А ведаць жа трэба, што Сакольшчына патрабуе многа новых школ, многа! І будуць яны будавацца. Значыць, сумленне сакольшчан патрабуе тут вялікай карэкты.

Гэтыя наогул песімістычныя разважанні хачу рассветліць радаснай весткай з той жа Сакольшчыны. Вось вёска Астравок. За мінулы год выканала ФБШ у 100%, а за гэты год ужо каля 50%. Што ж, няхай свеціць прыкладам сваім суседкам блізкім і далёкім.

Праязджаючы праз Астравок, я ўспомніла зноў гэты факт. Чаму Астравок мог выканаць і выконвае, а іншыя вёскі далёка з-заду.

— З гэтай вёскі старшыня Шудзялаўскай ГРН, — паінфармаваў працаўнік павета, які ехаў са мной з Шудзялава.

«Ага», — падумалася міжволі. — «Мо' таму вёска з'яўляецца перадавой».

Нават такое вытлумачэнне, хоць наіўнае, было б някепскім. Але праўдападабнейшым выдаецца іншае: людзі ў Астраўку — вёсцы падобнай да іншых вёсак — іншыя. Людзі ўражлівыя і актыўныя, людзі, якія глядзяць у будучыню.

вл.

Перад народным рэферэндум Васіль Скаўронскі вяртаецца ў Зняркі. Тлумачыць людзям сутнасць палітыкі партыі. Пераконвае, што голас працоўных народа пад кіраўніцтвам партыі ніхто ўжо не зможа заглушыць.

— Цяжка сабе зараз уявіць, як я цешыўся, калі даведаўся, што перамога за намі, на старыя гады можна будзе чалавекам звацца.

— Памятаю такі эпізод. У месяцы сакавіку праязджаў праз нашу вёску аўтамашынай, вяртаючыся з Бельскага павета, І сакратар Ваяводскага Камітэта Польскай Рабочай партыі тав. Бадальскі. Яму сапсавалася аўтамашына. Ён прышоў да мяне пагрэцца. Доўга мы газарылі аб нашай працы, намерах і г.д. Тав. Бадальскі гаварыў тады аб патрэбе электрыфікацыі вёсак, аб пабудове новых фабрык у Беластоку. Як прыемна ўсё гэта цяпер успамінаеш, і найважнейшае, што ўсё збылося і збываецца.

Міхась Кураш

ЖАНЧЫНЫ САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

1) Найлепшая даярка саўгаса «Індустрыя» Мінскай вобласці, дэпутат Вярхоўнага Савета Беларускай ССР Зоф'я Клініцкая, якая надаіла ў мінулым годзе па 4629 кілаграмаў малака ад кожнай каровы сваёй групы. У гэтым годзе яна ўзяла абавязацельства надаіць па 5 тысяч кілаграмаў малака ад каровы. Свае абавязацельствы паспяхова выконвае.

2. Галоўны ўрач Гродзенскай гарадской бальніцы Лідзія Чарнуха 20 год працуе ўрачом — педыятрам. У 1960 годзе ёй прысвоена званне Заслужанага ўрача БССР.

3. Абсалютная чэмпіёнка міру па парашутнаму спорту сярод жанчын, майстар спорту СССР Вера Зубава. Яна з'яўляецца і адным з лепшых майстраў на вытворчасці.

4. Намеснік старшыні Вярхоўнага Савета БССР інжынер — мастак Мінскага камвольнага камбіната Галена Дзмітровіч за падрыхтоўкай новых тканін з прымяненнем капрону.

З жыцця вёскі

З ВІЗІТАМ У ВІТАВЕ

У Вітаве солтысам выбраны Кастусь Васілюк. Гэта ветлівы, малады чалавек, здольны арганізатар. Дзякуючы яго ўмеламу падыходу да людзей, а таксама настойлівасці некаторых членаў партыі ў вёсцы за адзін дзень грамадскім чынам быў пабудаваны фундамент пад вясковую краму. Зараз стаіць ужо прыгожы прасторны цагляны будынак, у якім знойдуць месца розныя тавары першай патрэбы.

Грамадскім чынам Вітаўцы пабудавалі таксама брук у вёсцы. Супольная праца на карысць усім жыхарам вёскі згуртавала людзей, прывіла пераканання, што можна многа зрабіць, калі за гэта возьмуцца ўсе гаспадары. Пачуццё згуртаванасці ў жыхароў Вітава стала даволі сільным. І таму існуюць і дзейнічаюць там такія арганізацыі, як сельскагаспадарчы гурток, гурток вясковых гаспадынь, гурток Саюза сялянскай моладзі і гурток Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Аб іх хочацца коратка расказаць.

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫ ГУРТОК

Сельскагаспадарчы гурток налічвае 17 членаў. Кожны з іх унёс свой уклад у суме 500 злотых. Гурткоўцы пакуль што карыстаюцца толькі супольным малацільным агрэгатам. На адным са сходаў пастанавілі купіць вясною трактар з цэлым камплектам сельскагаспадарчых машын, а таксама вялікую сячкарню (з выдмухам). Плануецца таксама купіць млын - шрутоўнік. Механізацыя прычыняецца да аблягчэння многіх сельскагаспадарчых работ, і обніжэння колькасці коней.

ЖАНОЧАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ

Жанчыны Вітава найбольшыя поспехі маюць у гадоўлі курэй. Кожная гаспадыня мае не менш 50 штук курэй, а Міля Іванюк цэлую ферму — некаль … сотен. За дасягненні ў гадоўлі курэй гурток атрымаў ад павятовых улад грашовую ўзнагароду. Гурток пакладае шмат намаганн, каб узняць на вышэйшы культурны ўзровень штодзённае жыццё. Важнай справай з'яўляецца таксама культура харчавання. Вось з гэтай мэтай у вёсцы быў сарганізаваны кулінарны курс.

На летнія месяцы жаночая арганізацыя пастанавіла арганізаваць дзіцячы сад.

МОЛАДЗЬ ВІТАВА

У Вітаве вельмі мала хлопцаў. Усімі справамі кіруюць дзяўчаты. Большасць з іх — гэта навучэнцы Гайнаўскіх сярэдніх школ. Амаль адны і тыя ж самыя асобы з'яўляюцца членамі і Саюза сялянскай моладзі і гуртка Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Разам яны бралі ўдзел у арганізацыі і выкананні беларускай п'есы «Прымакі», якая карысталася ў аднавяскоўцаў вялікім поспехам.

Амаль усе члены гэтых абедзвюх арганізацый з'яўляюцца таксама слухачамі асветна - палітычнага курсу, на якім вядзе заняткі настаўніца Ірына Галёнка. Тэматыка заняткаў даволі цікавая. А вось яна: Справа Берліна, праблемы XXII з'езда КПСС, XX гадавіна ППР, нормы сацыялістычнай маралі, аб паходжанні жыцця на зямлі і г.д. На гэтых занятках усе няясныя справы, усе сумненні і няўпэўненасці абмяркоўваюцца і высвятляюцца настаўніцай.

НЯВЫРАШАНЫЯ СПРАВЫ

Найбольш непакоіць жыхароў Вітава наступная справа. Тры гады таму назад сельскагаспадарчы аддзел Прэзыдыум павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы залясіў 100 га неўраджайнай зямлі. Паводле законаў, на наступны год пасля залясення з гэтай часткі зямлі знімаюцца абавязковыя пастаўкі мяса, збожжа і бульбы. А ў Вітаве плацілі і ў мінулым годзе і на 1962 год прышлі ўжо заяўкі некаторым гаспадарам аб плацяжы за залесеныя землі. Гэтае непаразуменне павятовыя ўлады павінны як найхутчэй ліквідаваць.

НЕ ПА-ГАСПАДАРСКУ

Другой справай, якая хвалюе жыхароў Вітава, з'яўляецца недаведзенае да канца валаванне пасля ворыва сенажацяў. Трактарам воднамеліярацыйнага прадпрыемства з Бельска было заворана 20 гектараў сенажацяў. Палавіна гэтай плошчы была завалавана, а другая палавіна так і замерзла, бо трактар быў забраны назад у Бельск.

Як бачым меліярацыйнае прадпрыемства ў Бельску далёка не ў парадку перад жыхарамі Вітава. А каб былі праяўлены большыя клопаты аб сялянах гэтага напэўна не было б.

НЕДАХОПЫ Ў ДЗЕЙНАСЦІ

У Вітаве ўсе існуючыя арганізацыі праяўляюць належную актыўнасць, маюць пэўныя дасягненні. Не хапае ім аднаго, а менавіта супрацоўніцтва паміж сабою. Перш за ўсё падставовая партыйная арганізацыя не праяўляе зацікаўленасці гэтымі паасобнымі згуртаваннямі. Значыць — не стаіць на вышыні сваіх абавязкаў. Аб гэтым сведчыць найлепш той факт, што моладзь нават не ведае, хто з'яўляецца сакратаром партыйнай арганізацыі. Каб было належнае супрацоўніцтва паміж усімі арганізацыямі, каб партыйная арганізацыя апекавалася імі, Вітаўцы маглі б мець значна большыя эфекты ў развіцці сваёй вёскі, у вырашэнні хвалюючых спраў усіх жыхароў. (мх)

Міхась Забэйда спявае жанчынам

Як мы даведаліся, 11 сакавіка г. г. у Празе ў канцэрце прысвечаным міжнароднаму дню жанчын выступіць Міхась Забэйда-Суміцкі. З'яўляецца ён адзіным салістам — мужчынай, які прыме ўдзел у гэтым канцэрце. Што спяваць будзе Забэйда? У праграме за ім стаіць 11 песень. Класіка і сучасных кампазітараў (Чайкоўскі, Сметана, Дворжак, Джордані, Шастаковіч і інш.). На гэтую праграму складаецца таксама і беларускі нумар. Забэйда выканае песню Пуксты на словы Машары «Любы мой, прыдзі ў суботу»...

Пры нагодзе варта адзначыць, што нядаўна Міхась Забэйда найграў новую пласцінку (з аднаго боку папулярная неапалітанская песня «Скажыце вы сваёй падружцы», з другога — індыянская песня кахання. Пласцінка мае вялікі поспех.

Крыху раней вышла ў Празе доўгаграючая пласцінка Забэйды з 6-цю беларускімі народнымі песнямі і 7-мю іспанскімі. Пласцінка так спадабалася, што ўжо не кельга набыць. (рл)

КАЛІ ДОБРЫ БІБЛІЯТЭКАР

Распаўсюджванне чытальнасці кніжак у вясковым асяроддзі ў многім залежыць ад бібліятэкараў, ад іх падыходу да сваёй працы. Тут перш за ўсё неабходнае ўмелае прапагаванне друкаванага слова.

Так разумеючы справу, некаторыя бібліятэкары дабіваюцца значных поспехаў у распаўсюджванні чытальнасці кніжак. Вось, напрыклад, грамадская бібліятэка ў Пэрляеве (Сямяціцкі павет) у канцы 1960 г. мела 345 чытачоў. Зараз яна мае звыш 450 чытачоў. Павелічэння ліку чытачоў дабілася тут бібліятэкар Галіна Выдра шляхам папулярызавання зместу кніжак у насценгазетах, у форме чытальных конкурсаў і арганізавання чытальнага гуртка пры мясцовай школе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. Бібліятэкар грамадскай бібліятэкі ў Дзядковічах Вера Філіпюк у мінулым годзе павялічыла лік чытачоў з 269 да 409. Дасягнула яна гэта шляхам інтэлігентнага падыходу да людзей, індывідуальнага заахвочвання да чытання кніжак і актывізацыі вядучых бібліятэчныя пункты.

Раіса Заброцкая ў 1960 г. закончыла Беларускі агульнаадукацыйны ліцэй у Бельску. Спадабалася ёй праца бібліятэкара. У красавіку мінулага года яна пачала працаваць у грамадскай бібліятэцы ў Храбалах (Бельскі павет). Тады было тут толькі 62 чытачы (не ўлічваючы ліку чытачоў у бібліятэчных пунктах). Цяпер тут каля 170 чытачоў. Раіса Заброцкая падыходзіць да працы сумленна, аддае ёй сэрца і набытыя ў школе веды. Не магу ўстрымацца, каб не сказаць аб «жалезных» чытачах Раісы. А імі з'яўляюцца перш за ўсё Лявон Дамброўскі і Ірка Дамброўская. Лявону Дамброўскаму зараз 72-гі год. Чытачом сваёй бібліятэкі ён з'яўляецца ўжо даўно. Прачытаў усе кніжкі класікаў на беларускай і рускай мовах, якія маюцца ў бібліятэцы. Любіць Коласа, Талстога, Купалу, Лермантава і Пушкіна. А аб прачытаных гістарычных раманах вельмі цікава расказвае сваім аднавяскоўцам у доўгія зімовыя вечары. Ірка зараз вучыцца ў 6-тым класе пачатковай школы ў Храбалах. Яна з'яўляецца самым актыўным маладым чытачом бібліятэкі. Маладым па ўзросту і па запісе. На сталага чытача сваёй бібліятэкі Ірка запісалася 26 ліпеня 1960 г. І да канца мінулага года яна прачытала звыш 240 кніжак (на беларускай, польскай і рускай мовах).

— Ірка чытае многа, вельмі добра памятае змест прачытаных кніжак. Кожны раз у час сваёй пабыўкі ў бібліятэцы Ірка многа дыскутуе са мною аб прачытаным. падыскутаваць з ёю проста прыемна, — расказвае Раіса Заброцкая.

М. К.

ПРАЕКТ ЛІКВІДАЦЫІ ЗІМЫ

Ідзе трэці год з пачатку новай, касмічнай эры чалавецтва. У СССР пачата падрыхтоўка ракет для палёту на іншыя планеты. Касмічная эра накладвае свой адбітак і на вырашэнне чалавекам сваіх зямных задач. Новы касмічны кірунак атрымлівае даўняя мара вучоных і інжынераў аб змене клімату Зямлі, аб вечным цёплым леце на нашай планеце. Жуль Верн для гэтага прапанаваў павярнуць вось вярчэння Зямлі. Інжынеры думаюць змяніць цёплыя плыні ў акіянах з дапамогай плацін і дамб. Фізікі мараць растапіць палярныя ільды ядзерным цяплом.

Надзвычайна смелае рашэнне задачы для змены клімату знайшоў малады савецкі інжынер Чаранкоў. У сваім праекце ён прапануеператварыць Зямлю ў другі Сатурн — у планету з кальцом. Няспынна і шчодра пасылае Сонца цяпло і святло, але толькі мізэрная іх часцінка трапляе на паверхню Зямлі і іншых планет. Акіяны сонечнай энергіі праплываюць міма нашай планеты ў халодную зорную бездань.

Але ці нельга ўзмацніць прыток сонечнай энергіі на Зямлю, накіраваць праменні, што праходзяць міма нашай планеты, на яе паверхню? Рашэнне падказвае Сатурн і наш вечны спадарожнік Месяц. З цёмнай паверхні Месяца адлюстроўваюцца праменні Сонца. Як люстра, падвешанае ў космасе, Месяц накіроўвае сонечныя праменні на Зямлю. Але Месяц вельмі далёка ад нас, і таму яго святло не мае істотнага значэння ў жыцці зямной паверхні. Калі вакол Зямлі стварыць вялікае люстра, якое зменіць ход сонечных праменняў, што праходзяць міма, і будзе іх накіроўваць на Зямлю, тады наша планета атрымае столькі сонечнай энергіі, колькі неабходна чалавеку для стварэння лепшых умоў жыцця на Зямлі. Такую люстру ў выглядзе шырокага кольца каля Зямлі і прапануе стварыць інжынер Чаранкоў.

Кожны з нас бачыў, як плаваюць залатыя пылінкі ў пучках сонечных праменняў. Яны ярка свецяцца, рассейваючы сонечнае святло. З такіх пылінак і прапануе стварыць кольца Сатурна каля Зямлі Чаранкоў. Празрыстае, яно не дасць ценю, але накіруе да Зямлі магутныя патокі сонечных праменняў. Зменіцца клімат на нашай планеце, і настане вечны дзень. Чалавек, жывёлы і расліны больш ужо не будуць вымушаны прыстасоўвацца да змен пары года. Не будзе неабходнасці ў вялікіх выдатках энергіі на ацяпленне жылля і асвятленне гарадоў і сёл.

Па праекту Чаранкова шырыня кольца - пылавога люстра павінна быць 100 — 500 кіламетраў. Яго трэба стварыць на шырыні 1000 — 1500 кіламетраў. Пры шырыні 100 кіламетраў вага кольца будзе каля паловы мільёна тон, а кольца ў 500 кіламетраў павінна важыць амаль два з паловай мільёны тон. Такую вялізную масу зямнога рэчыва неабходна з дапамогай ракетнай тэхнікі ўзняць з паверхні Зямлі ў космас, ператварыць яго з зямнога ў нябеснае. Кожная дробная часцінка рэчыва зробіцца спадарожнікам Зямлі. У сонечнай сістэме адбудзецца вялікая падзея, з'явіцца яшчэ адна планета з кольцам.

Як трэба пабудаваць гэтае кольца каля Зямлі? На нашай Зямлі не хапае цяпла ў сярэдніх шыротах і ў палярных абласцях, аднак яго дастаткова на экватары. Кольца павінна ўцяпліць халодныя раёны і не змяніць клімат тропікаў. Калі плоскасць кольца — люстра пройдзе праз полюсы, то пры такім размяшчэнні яго будзе пасылаць самыя магутныя патокі сонечнай энергіі на раёны полюсаў. Тропікі амаль не атрымаюць дадатковага прытоку цяпла, клімат іх зменіцца нязначна.

Кольца Сатурна вакол Зямлі паступова растопіць палярныя ільды, адкрые зямную паверхню Антарктыды, уцяпліць клімат сярэдніх шырот, дзе настане вечнае лета.

Зямное кольца Сатурна зможа адлюстроўваць не толькі сонечныя, але і радыёхвалі. Можна будзе глядзець тэлевізійныя праграмы і слухаць радыёперадачы ўсіх гарадоў свету.

На думку шмат якіх выдатных савецкіх вучоных, каляземнае кольца можа быць створана чалавекам у бліжэйшыя дзесяцігоддзі. Па праекту зроблены важныя заўвагі.

Частка савецкіх вучоных адмоўна ставіцца да прапановы Чаранкова. Па падліках акіянолагаў, раставанне ільдоў Арктыкі і Антарктыды павысіць узровень сусветнага акіяна на 100—120 метраў. Вялікія плошчы сухазем'я пакрыюцца вадой. Аднак трэба ўлічыць, што значная частка вады паглынецца паветрам, засушлівымі раёнамі і пустынямі, дзе ўзнікне багатая расліннасць.

Чаранкоў прапануе два варыянты кольца — чорнага і белага. Чорнае кольца будзе толькі абаграваць Зямлю, не даючы ёй дадатковага святла. З ім на Зямлі будзе ноч і дзень.

Праект Чаранкова патрабуе дасканалага і ўсебаковага вывучэння. Прагрэс ракетнай тэхнікі дазваляе ўжо цяпер ставіць на абмеркаванне «касмічныя» праекты змянення клімату на Зямлі.

Чэхаславакія. Прымяненне радыёізатопаў выкарыстоўваецца ў медыцыне, хіміі, у прамысловасці і сельскай гаспадарцы.
На здымку: у Пражскім навукова-даследвацельным інстытуце.

МОДА

Сукенка на танцы

Жанчыны ў ААН

Многа гаворыцца аб узрастаючай ролі жанчын на свеце. Вось таму варта ўбачыць, колькі іх працуе ў найбольш неўралагічным месцы, дзе сутыкаюцца нацыянальнасці цэлага свету, а менавіта ў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

На сто краін, якія належаць зараз да ААН, толькі 37 краін мае жанчыны сярод сваіх прадстаўнікоў. Усіх разам іх налічваецца сорак дзевяць.

Але з кожным годам колькасць жанчын у ААН узрастае. Аб гэтым гаворыць наступны факт. Калі 17 год таму назад сабралася ў Лондане першая сесія ААН, брала ў ёй удзел толькі 8 жанчын. Вядома, у той час значна менш краін належала да ААН, бо толькі пяцьдзесят адна. Тады ў ААН на адну жанчыну прыпадала 62 мужчыны. Сёння прапорцыя не такая ўжо велізарная, бо адна жанчына прыпадае на дваццаць мужчын.

Найвышэйшы ранг мае дэлегатка ў ААН міністр замежных спраў Ізраіля, Гольда Мэір. Другая пасля яе — гэта сталы прадстаўнік Швецыі ў ААН з рангам пасла, Агда Расэль.

Лік жанчын - дыпламатаў значна павялічыўся з той пары, калі сталі атрымоўваць незалежнасць краіны Афрыкі. У час шаснаццатай сесіі ААН старшынёй Чацвёртага Камітэта (Савету апекі) была намеснік міністра замежных спраў Ліберыі, Аджы Брукс. На гэтай сесіі ў дэлегацыі Эфіопіі таксама была намеснік міністра замежных спраў, Юдыта Імру. Па тры дэлегаты — жанчыны маюць наступныя краіны: Англія, Порта-Рыка, Куба, Гватэмала, а па адным — Непал, Кіпр, Лібія і Пакістан. Польшча амаль штогод вызначае на сесію ААН па адной жанчыне. Бралі ўдзел у сесіях: Зоф'я Васількоўская, Зоф'я Дэмбінская, Яўгенія Красоўская, Ірэна Даманская, Мар'я Верна і Фрыдэрыка Каліноўская.

У савецкай дэлегацыі вялікай папулярнасцю карыстаецца З. В. Міронава. Зараз яна з'яўляецца намеснікам сталага прадстаўніка СССР у ААН. Украіну часта прадстаўляе першы намеснік міністра Вышэйшых устаноў А. Г. Бондар, а Беларусь прафесар доктар гістарычных навук Н. Н. Каменская.

І СТАРЫ, І МАЛЫ

Канадзец Р. Уільямс навучыўся плаваць толькі ва ўзросце 105 гадоў. Кажуць, што ён вырашыў гэта зрабіць, даведаўшыся аб тым, што трохгадовая алжырская дзяўчынка Сандрына Янін праплыла без адпачынку 250 метраў.

Сцеражыцеся самагону

З усіх спіртных напіткаў самы шкодны — самагон, бо ў ім ёсць ядавітыя прымешкі. Да ліку гэтых прымешак адносяцца сівушныя маслы, якія надаюць самагону прыкры смак і пах, і метылавы спірт — моцны яд, які можа накоплівацца ў арганізме. Брага таксама ўтрымлівае метылавы спірт. Таму частае ўжыванне самагону і брагі прыводзіць зрэшты да хранічнага атручвання. Дзейнічае метылавы спірт пераважна на нервовую і сасудзістую сістэмы. Нярэдка ён выклікае расстройства зроку і нават поўную слепату.

Дарагое Сэрцайка!

Некалькі месяцаў таму я пазнаёмілася з Ванем. Ён хлапец прыгожы, не курыць, не п'е. Яму 20 год, а мне 18. Часта да мяне прыязджаў, добра адносіўся, гаварыў, што назаўсёды я буду яго. Я яму пачала верыць. Калі ён прыязджаў да мяне, мама была не вельмі задаволена і гаварыла, што ён мне перашкаджае ў навуцы. Ваня гэтыя адносіны мамы заўважыў і перастаў прыязджаць. Я вельмі гэта перажывала, таму што сапраўды ён мне спадабаўся. Потым я пачула, што Ваня пазнаёміўся з другой і да яе ездзіць. Я гэтага не магла перажыць. Цэлымі днямі была сама не свая, нават уночы не магла спаць.

Аднаго разу, калі я была на танцах, быў і Ваня. Толькі два разы пературтанцаваў са мною, а потым увесь час гуляў з тою, да якой ездзіў. На мяне гэта зрабіла вялікае ўражанне. Потым Ваня выехаў працаваць на тры месяцы ў іншую аколіцу. Праз нейкі час ён мне прыслаў паштоўку. Я даведалася, што і з той другой дзяўчынай ён перапісваецца. Сама не ведаю, нашто ён мне прыслаў паштоўку. Што я цяпер маю рабіць, ці думаць пра яго, ці забыць? Але забыць мне яго вельмі цяжка, асабліва тыя словы, што ён гаварыў. Яны засталіся ў мяне ў памяці, і не магу прабачыць таго, што ён гаварыў адно, а зрабіў другое. Як з ім цяпер паступіць, калі спаткаюся? Ці адносіцца да яго добра, ці з гордасцю? Парай, Сэрцайка.

Зіна
Гайнаўскі павет

Паважаная Зіна!

Бывае так, што ў час першага кахання дзяўчына вельмі бескрытычна даверліва адносіцца да прыгожых слоў кавалераў. А некаторыя кавалеры не з'яўляюцца гаспадарамі сваіх слоў, ашукоўваюць дзяўчат. Вядома, гэта людзі несумленныя, малавартасныя. І твайму, Зіна, маладому чалавеку не была прычынаю твая мама, якая недалюблівала яго візіту ў хаце. Калі ён з табою спаткаецца, не трэба яму паказваць сваіх перажыванняў. Варта яго не заўважаць, таму што ён не ацаніў тваіх шчырых пачуццяў.

СЭРЦАЙКА

ЖАНЧЫНА

Яна не толькі носіць ваду, мые гаршчкі, корміць свіней, вядзе гаспадарку, даглядае хату і ўсіх у хаце. Калісь гэта былі б яе адзіныя заняткі, бо яна звычайная вясковая жанчына. Што ж з таго, што энергічная і талковая. Калісь, але не цяпер. Во вартасць яе — жанчыны цяпер ўзрасла. І цяпер гэтая жанчына яшчэ і радная Грамадскай рады нарадовай у Гуранах (Сакольскі пав.) Яна — поўная кіпучай энергіі да працы — Анна Курловіч з вёскі Свідзялоўка. З вёскі беднай і нецікавай, якая да таго не дае ніякага ўражання аб лепшай перспектыве.

Анна Курловіч — адзіная жанчына сярод радных у ГРН Гураны.

— Як жа адчуваеце сябе на пасадзе раднай сярод самых мужчын?

— Добра, паважаюць. Старшыня ўсё пытае, якія мае меркаванні адносна розных спраў. Цэняць мой пункт погляду.

На Анну Курловіч, як дэлегата на радную ў ГРН, не паў ніводзін голас супраць. Усе былі за. А я, як жанчына, цешуся, што іншая жанчына — простая і разумная, хоць адна сясдае ў ГРН Гураны, як прадстаўнік вёскі, які сваю вёску і ўсе яе добрыя і дрэнныя бакі ведае найлепш і найсправядлівей ацэньвае.

У апошніх выбарах непараўнальна больш, чым у папярэдніх, раднымі былі выбраны жанчыны. А гэта значыць, што расце прэстыж жанчыны ў краіне і будзе расці. У нашых вёсках многа спаткаеш падобных Анне Курловіч, і каб было іх яшчэ больш. Жанчын, якія ў вёсцы, сярод сваіх маюць паважанне і давер.

ВЛ.

Кленіцкія самадзейнікі дзейнічаюць

Гурток мастацкай самадзейнасці ў вёсцы Кленікі на Гайнаўшчыне зноў ажывіў сваю працу. У апошнія святы раней выступленне паглядзелі школьнікі. А больш чым 170 асоб на другім выступленні — гэта вынік першага спектакля. Аглядалі тры п'есы: «Зямляк», «Госці з таго свету», «На ўскраіне сяла». Асабліва захапілі ўсіх Вася Карчэўскі («Зямляк»), Вася Купрыяновіч і Ніна Каліноўская, якія выконвалі ролі Захара і Алесі («На ўскраіне сяла»). Песні ў іх выкананні надоўга застануцца ў памяці ўсіх тых, хто быў у зале. Вельмі добра выканалі свае ролі Алена Аўласюк, Мікола Андрэюк, Лёля Ільючык, Вася Пашкоўскі, Надзея Баўтручук, Уладзімір Антыпюк і другія. Варта адзначыць, што гурток лічыць каля 30 асоб. На заканчэнне праграмы выступіў хор пад кіраўніцтвам Уладзіміра Касцючука. Хор выканаў некалькі беларускіх і рускіх песень. Найбольш аплядзіравалі за беларускую песню «Рэчанька» і рускую «Ёлачкі, сады зялёныя». Сябра Касцючук уклаў вельмі многа працы ў падрыхтоўцы хора і мае многа ўласнай ініцыятывы.

Жыхары вёскі і аколіцы былі вельмі ўзрушаны і роднай мовай са сцэны і культурна праведзеным вечарам.

Аляксандр Закройшчык
Кленікі

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł. kwartalnie — 7,20 zł. półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO I-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Bltk F-3

АДКАЗЫ НАШАГА ПРАЎНІКА

Пенсія бацькам вайсковага

ПЫТАННЕ: Маю 72 гады. Гаспадарка ў мяне 6,6 га, на якой рабіць няма каму. Сын мой быў мабілізаваны ў Чырвоную Армію. Нядаўна даведаўся праз «Чырвоны Крыж», што ён загінуў 1.3.1945 г. Адкажыце:

1. Ці прыслугоўвае мне пенсія па сыне?

2. Што рабіць з зямлёй, ці не можна яе аддаць дзяржаве?

АДКАЗ. 1. Каб атрымаць пенсію па загінуўшым у часе вайны сыне, трэба мець наступныя патрабаванні.

У час смерці сына бацька мусіць мець скончаных 65 год (маці 60), або асягнуць гэты век на працягу пяці год ад смерці сына. Гэтыя патрабаванні не ставяцца інвалідам, або тым, якія маюць на ўтрыманні дзеці да 8 год.

Апрача таго патрабуецца, каб бацька перад смерцю сына знаходзіўся на ўтрыманні сына. Прыймаецца, што бацька не быў на ўтрыманні сына, калі мае гаспадарку, якой прыход ацэньвае фінансавы аддзел на больш чым 4000 зл. у год.

У Вашым выпадку гэтыя патрабаванні не споўнены. Пяць год пасля смерці сына г.зн. у 1950 г. Вы ж не мелі яшчэ 65 год. Пры гэтым праўпападобна ў памяці закона Вы не былі на ўтрыманні сына. Пагэтаму пенсіі Вы атрымаць не можаце.

2. Згодна з пастановай IX Пленум ЦК ПАРП апрацоўваецца закон, паводле якога старэйшыя сяляне, якія не могуць весці гаспадарку, будуць магчы здаць гаспадарку дзяржаве, за што атрымаюць пенсію.

Трэба спадзявацца, што закон гэткі будзе выданы ў бліжэйшых месяцах, і Ваша сітуацыя можа быць вырашаная.

В. С.

АНКЕТА

ЗАПОЎНІЦЕ, ВЫРАЖЦЕ І ВЫШЛІЦЕ НА НАШ АДРАС.
СЯРОД УДЗЕЛЬНІКАЎ АНКЕТЫ БУДУЦЬ РАЗЛЯСАВАНЫ КНІЖНЫЯ ЎЗНАГАРОДЫ.

1. Якія тэмы Вам найбольш падабаюцца?

2. Якія тэмы Вам не падабаюцца?

3. Ці чытаеце Вы ў «Ніве» наступныя рубрыкі: (падкрэсліць).

Міжнародныя каментары
Вестк і з БССР
Фальклор Беласточчыны
Беластоцкая хроніка
Нашы інтэрв'ю
Дзядзька Лявонь
Бараной па пустазеллі
Кіно
Песні па заяўках
Сардэчныя тайны

4. Якія новыя рубрыкі хацелі б Вы бачыць у «Ніве»?

5. Якіх аўтараў «Нівы» чытаеце найахвотней?

6. Што ў «Ніве» Вам найбольш падабаецца?

7. Што Вам у «Ніве» не падабаецца?

8. Ці пастаянна чытаеце Вы «Ніву»?

9. Колькі Вам год?

10. Ваш адрас:

КІНО

Праграма
ад 1 да 12.III. 1962 года

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Na tropie przemytników" (duński) 6—8. „Droga na Zachód" (polski) 9—11.

Кляшчэлі
„Na tropie przemytników" (duński) 6—8. „Droga na Zachód" (polski) 9—11.

Навасады
„Sprawa trzynastu" (radz.) 10—11.

Нарва
„Mąż swojej żony" (polski) 7—11.

Нараўка
„Bunt kapitana" (czeski), 7—11.

Чаромуха
„W ciszy stepowej" (radz.), 6—8. „Liga dżentelmenów" (ang.), 9—11.

Чыжы
„Normandia-Niemen" (radz.), 7—11.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Korsarze Pacyfiku" cz. I (radz.), 7—11.

Браньск
„Przygody Buratina" (radz.), 6—8. „Kwiecień" (polski), 9—11.

Гродзіск
„Wyzwanie" (włoski), 10—11.

Орля
„Mein Kampf" (szwedzki) 7—11.

Райск
„Korsarze Pacyfiku" cz. II. (radz.), 7—11.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Perła" (meksykański), 6—8. „Miłość powraca wiosną" (radziecki), 9—11.

Міхалова
„Flip i Flap na bezludnej wyspie" (franc.), 6—8. „Świadectwo urodzenia" (polski), 9—11.

Супрасль
„Tajemnicza puderniczka" (rumuński), 6—8. „Porucznik Marynin" (radz.), 9—11.

Чорна Весь
„Przygody Buratina" (radz.), 6—8. „Kwiecień" (polski), 9—11.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Światła na Biegunie" (radz.), 6—8. „Nafta" (polski), 9—11.

Мілейчыцы
„Normandia-Niemen" (radz.), 6—8. „Chleb i róże" (radz.), 9—11.

Нурэц
„Daleki ukochany" (radz.), 6—8. „Okrucieństwo" (radz.), 9—11.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Taka miłość" (czeski), 6—8. „Przed nami zakręt" (radz.), 9—11.

Сухаволя
„Człowiek ze słomy" (włoski), 6—8. „Dziś w nocy umrze miasto" (polski), 9—11.

Шудзялава
„Ludzie z pociągu" (polski), 7—11.

Янаў
„Expo 58" (radz.), 6—8. „Pięć łusek" (NRD), 9—11.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Gorączka w El Pao" (franc.), 10—11.

Новы Двор
„Miłość należy cenić" (radz.), 10—11.

Ружаны Сток
„Pierwsza lekcja" (bulg.), 10—11.

(Працяг са стар. 2)

Налепку, прамовіў Лескаван і паказаў на карце на паўночны край узлесся паблізу вёскі Салізоўкі.

Праз хвіліну абазваліся гарматы з лесу, і вочы Паўліка заблішчалі:

— О, і ў іх гарматы!

Артылерыйская перастрэлка цягнулася надоўга. Грукат сціх, і тады затакалі кулямёты.

Налепка заклапочана схіліўся над картай.

— Па сігналу чырвонай ракеты, — звярнуўся ён да Лескавана, — пачнеш біць па нямецкай батэрыі. Партызанаў пусцім разам з нашай пяхотай. — Заклаўшы рукі ў кішэні свайго расшпіленага шыняля, ён ціха дадаў: — І з акружэннем будзе ўсё скончана.

Лескаван і Паўлік здзіўлена паглядзелі на яго, а Налепка ўсміхнуўся.

— Коды застаюцца, вядома, старыя. А пра наступленне немцаў мы можам нічога не ведаць. Вось яны самі і прыйдуць пад нашы кулі.

— Але ж у іх ёсць тэлефон, — зазначыў Лескаван.

Налепка глянуў на гадзіннік і сказаў:

— Лінія перарэзана. Застаецца сувязь толькі з Чамбалам.

Ён зняў з галавы шапку, глянуў праз акно і, не спяшаючыся, паўтарыў:

— Коды застаюцца старыя, але сітуацыя змяняецца. На тым месцы, дзе стаялі партызаны, будзе стаяць нямецкая батэрыя. Ракету пусціць партызаны. Пасля гэтага, — звярнуўся ён да Лескавана, — ты адкрыеш агонь. Зразумела?

«Шкада, — падумаў Налепка, — што нам раяць яшчэ заставацца на месцы».

Высока ў небе замільгацелі першыя зоркі.

Паўлік падышоў да Налепкі. Не ў сілах больш стрымліваць сваю цікаўнасць, ён запытаў:

— Ты бачыў Сабурава?

Налепка падняў каўнер, адвярнуўся спіной да ветра і пакруціў галавой.

— Я гаварыў толькі са штабною разведкай. Да штаба далёка.

Над паўночным краем узлесся ўзнялася чырвоная ракета. Паўлік і Налепка ўсхвалявана сачылі за ёй вачыма. Ракета, гаснучы, падала ў цемру, нібы крывавая камета.

Каля гармат пачулася каманда. Праз некалькі хвілін стрэліла першая гармата, непадалёку ад вартаўнічай будкі, а пасля загуў увесь лес, нібы падчас навальніцы.

Паўлік не вытрымаў. Ён кінуўся да артылерыстаў. Да вушэй Налепкі далящеў яго голас:

— Агонь!

Налепка доўга глядзеў туды, куды ляцелі снарады. Надзвычайнае хваляванне было напісана на яго твары.

«А яшчэ кажуць, што славакі не ўмеюць ваяваць», — усміхнуўся Налепка і паволным крокам увайшоў у будку.

Лескаван быў белы як сцяна. Трымаючы ў руках тэлефонную трубку, ён прашаптаў:

— Звоніць Чапловіч. Немцы паслалі сувязных. Загадваюць, каб мы спынілі агонь.

Налепка падышоў да тэлефона і ўзяў трубку:

— Ало! — закрычаў ён. — Капітан Налепка. Як? Ужо прыйшлі?

Ён холадна паглядзеў на Лескавана і спакойна сказаў:

— Зразумела. Сувязных расстраляць.

Паклаўшы трубку, ён сеў у крэсла, расшпіліў шынель і папраавіў акуляры.

— У гэтай мітусні ніхто не дазнаецца, куды падзеліся сувязныя. Не дайшлі, — пацісну ён плячыма. — Праз дзесяць хвілін, — сказаў ён, глянуўшы на гадзіннік, — спынім агонь. Бачыш, Чапловіч сам да гэтага дадумаўся.

Налепка ўспомніў салдат 101-га палка, і цёплае пачуццё агарнула яго сэрца. Хай цяпер гестапа шукае Рэпкіна. На кожным кроку яно будзе мець справу з новым Рэпкіным.

(Працяг за тыдзень)

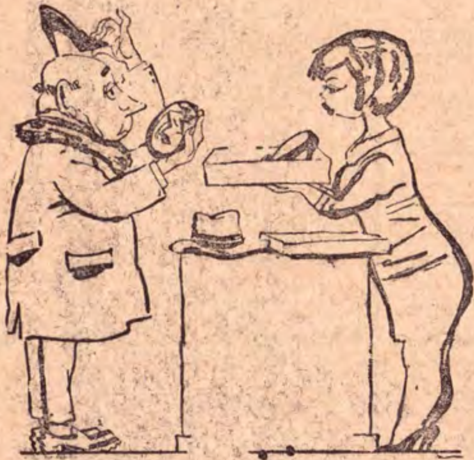
124 125 126

БАРАНОЙ па ПУСТАЗЕЛЛІ

Сканструяваная І. Лукасевічам ў XIX ст. газавая лямпа ўтрымалася да нашых часоў. Намнога ўдасканаленая, яна аддае немалыя паслугі людзям па сённяшні дзень там, дзе няма яшчэ электрычнасці. Але якая бяда, калі няма адной з удасканальваючых яе частак, а менавіта шкла. Што ж сёння варта газавая лямпа без спецыяльнага палераванага шкла. Ад «капцюшак» людзі ўжо адвыклі, бо не жывем жа ў сярэднявякоўі. А кіраўніцтва ГС у Нарве (Гайнаўскі павет) хоча хіба, каб адвыклі вёскі (тыя не электрыфікаваныя яшчэ) ад добра асвятляючых лямп. Апошнім часам шкло да газавых лямп ГС даставіла ў вясковыя крамы яшчэ ранній восенню... Людзі надарэмна пытаюцца ў прадаўшчыкоў вясковых крамаў «ці ёсць шкло да лямпы?» Кіраўніцтва ГС у Нарве не павінна задавальняцца тым, што яго бюро асвятляе электрычнасць, бо нават «жалезныя» інтарасанты вечарам вяртаюцца да сваіх хат у вёсках.

М. К.

ПАДАРАК ЖОНЦЫ

Прымеркі

— Што ты! Мне зусім не было страшна!

Вось і масленіца настала. Пры адным толькі ўспаміне аб грачаніках, чалавек сліну коўкае. Цягнеш гэткае цуда на талерку, адрэжаш сабе кусочак, умакнеш у масла ды ў рот! Калі да такіх аладачкаў дадаць вяленай рыбкі, дык і святыя апосталы абліжуцца.

Бываюць у нас людзі, для якіх масленіца ўвесь круглы год круціцца. Падчас, абжор такіх адцягваюць ад едла за вушы ды яшчэ прыгаварваюць: не заўсёды кату масленіца. Тады для такіх людзей пачынаецца вялікі пост, які часам працягваецца нават да 10 год.

Зразумела, што аладкі, гэта толькі дадатак да масленіцы. Галоўная тут весялосць, вечарынкі з танцамі, санкі.

З выпадку масленіцы ў нашай вёсцы Кастусь вырашыў арганізаваць гэтыя дні культурна і без ўсялякіх індывідуальных пагладаў. З гэтай мэтай ён недзе раздабыў ключ ад нашай святліцы, якая ўжо два гады была замкнутай. Жыхары ахвотна павалілі ў святліцу. Адны з цікавасці, ці не пакралі лавак, другія прыйшлі з надзеяй, што ад масленіцы наступіць пералом на грамадскім культурным фронце, а трэція проста так.

Кастусь, як галоўны арганізатар, пеўнам круціўся ля стала, пасля пастукаў алоўкам, прыклікаючы да цішыні, і пачаў:

Грамадзяне забытыя гарадскім шэфам! У горадзе сеймік культуры адбыўся. Спрэчкі былі так абшырныя, што на прапановы месца не засталося. А ў нас апрача гэтага заіржавелага ключа ад дзвярэй святліцы нічагусенька не напамінае аб культуры. Няма чаго гаварыць вам аб гісторыі масленіцы з часоў Грознага і аб уплыве яе на міжнароднае становішча. Скажу коратка. Сёлета масленіцу сустрэнем цвяроза, а не так, як у час снежаньскага тыдня цвярозасці, калі перад манапалькамі стаялі закручаныя чэргі. Аблізвацца не спяшайцеся. Аладкаў не будзе, таму што ў нашым гандлі адсутнічае грачаная мука. Вечарынкі дазваляюцца, нават і баль-маскарад, абы толькі маскі былі адпаведныя з палітычнага боку гледжання. Напрыклад, можна пераапрануцца паяцам падобным на Чомбе, або акулай, як сімвал капіталізму. Танцы адмяняюцца. Замест іх будзе даклад аб нормах кармлення жывёлы ў час посту. Масленіцу сустрэнем калектыўна пад лозунгам: «перад вялікім пастом, не круці хвастом».

Весяліцца ў час масленіцы можа кожны грамадзянін, які атрымаў на гэта дазвол грамадскай рады. Клапоцячыся аб такім дазволе, мы гэтым самым ажывім дзейнасць камісіі культуры пры радзе, якая да гэтага часу нават пальцам у боце не кіўнула. На гэтым канчаю. Хто супроць прапаноў, прашу застацца ў святліцы.

У святліцы застаўся толькі Кастусь. Людзі ў нас свядомыя.

Дзядзька Лявон

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ ЧЫТАЧОЎ

«Дарагая «Ніва»! Прашу змясціць у нейкім нумары песню «Ручнічок». Мы чулі яе па радыё і яна нам вельмі спадабалася. На жаль слоў усіх мы не ведаем.
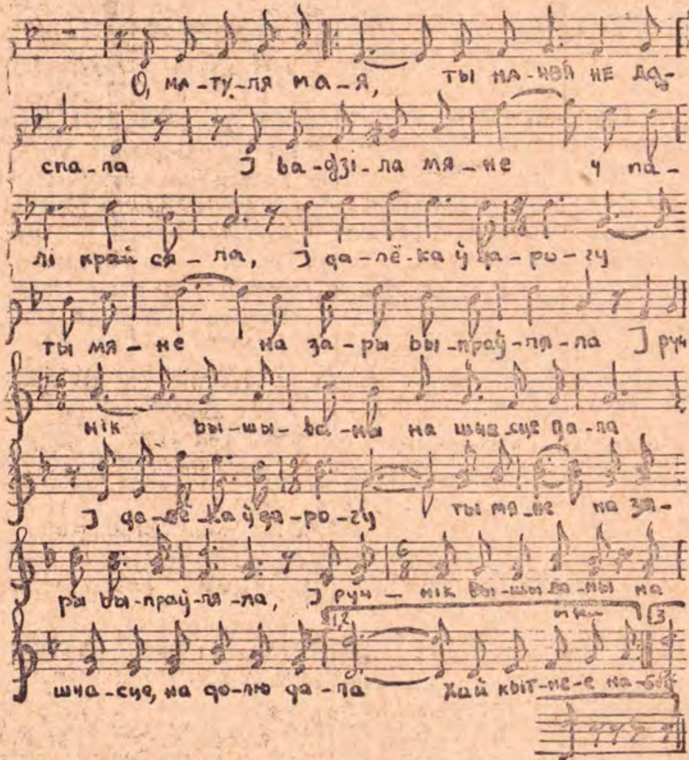
Оля Сэверын,
Мастаўляны, Беластоцкі павет».

Выконваем Вашу просьбу.

О, МАТУЛЯ МАЯ

Словы А. Малышкі
Пераклад М. Аўрамчыка

Музыка П. Майбарады

О, матуля мая, ты начэй недаспала
І вадзіла мяне у палі край сяла,
І далёка ў дарогу ты мяне на зары выпраўляла.
І ручнік вышываны на шчасце дала.
І далёка ў дарогу ты мяне на зары выпраўляла,
І ручнік вышываны на шчасце, на долю дала.

Хай квітнее на ім луг і росная сцежка,
І над рэчкаю гай, салавей дзе пяе,
І твая веснавая мацярынская шчырая ўсмешка,
І журботныя добрыя вочы твае.
І твая веснавая мацярынская шчырая ўсмешка,
І журботныя добрыя, сінія вочы твае.

Я вазьму той ручнік, пасцялю, быццам долю,
Ў ціхім шолаху траў, ў шчабятанні дуброў,
І на тым ручніку усё ажыве, што знаёма да болю,
І маленства й разлука й да сына любоў.
І на тым ручніку усё ажыве, што знаёма да болю,
І маленства й разлука й да роднага сына любоў.

САМАДБСЛУГОЎВАННЕ

ПЕВЕНЬ

Настаўнік: скажы, Коля, чаму певень, калі спявае, дык заплюшчвае вочы?

Вучань: бо ўмее напамяць.

Сцяпан Грыгарук
Галады

У РЭСТАРАНЕ

Кліент да афіцыянта:
— Чаму мая порцыя меншая, чым у гэтага грамадзяніна, што сядзіць побач?

— Бо яго ПКС ад'язджае пазней, чым ваш.

Коля Беразавец
Саколка

КАЛІ ГАВАРЫЦЬ

— Ізноў ты, душачка, гаварыў праз сон, — кажа раніцою жонка мужу.

— Не гневайся, мілая, — адказвае муж пакорна. — Калі ж мне гаварыць, як не ўночы. Праз увесь дзень не дасі дайсці да слова.

Вася Парфенюк
Плюшічы

ДА 6-ТАЙ ГАДАВІНЫ «НІВЫ»

ВАЛКАВЫЧЧАНКА

(Песня галоўнага рэдактара «Нівы». Спявае на мелодыю «Раскинулось море широко»)

Ён шмат пазваляе, — чуваць галасы, —
Пускае начальства ў батлейку.
Трэ' вушы нацерці табе, с.... сын.
За грэх пасадзіць у балейку.

Злітуйцеся, братцы, у чым жа, у чым,
У чым жа я тут вінаваты?
Я крытыку знізу уводжу у чын.
Грамадскай праблемай заняты.

Мы крытыку знізу усе ад душы
І цэнім і любім як шперку,
Ды ў кія канцы два, вось так запішы
Каб часам не стукнулі зверху.

Куды ж мне падацца, каго мне крануць,
Усе як адзін дакараюць:
Аб тым не пісалі, а гэтым не нудзь,
Змясці мой партрэт — іншы раіць.

Хіба засталося мне толькі ўзапар
Вясці бой у рэдакцыі спрачальны.
Вось тут дык у сапраўднасці бог я і цар
І воінскі тут я начальнік.

Плыві ж мая лодка, на хвалях плыві,
Ці дойдзеш да мэты калі ты?
Абцертыя рукі, баляць мазалі,
А бераг туманам заліты.

Запісаў **КРОПКА**

ПРОШЛЫ ЧАС

— Янка, скажы які гэта час: «я прыгожая», — пытае на ўроку настаўніца.

— Э, гэта ўжо прошлы час, — адказаў Янка.

Юрка Скепка
Альхоўка

ЛЕПШ НЕ СКАЖАШ

— Чаму вунь той бусел стаіць на адной назе?

— Таму што ён паляцеў бы, каб і другую падняў.

